

GLEDALIŠKO USTVARJANJE

UČNI NAČRT

IME PREDMETA: gledališko ustvarjanje

Izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:
obvezni predmet (140 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Nina Ostan, Zavod RS za šolstvo; Urška Mlakar, Gimnazija Nova Gorica; Katja Peršak Hajdinjak, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Maja Šorli, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; mag. Ciril Oberstar, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; dr. Andrej Šprah, Slovenska kinoteka; Kristina Kamaladevi Mihelj, Gimnazija Nova Gorica; Mojca Dimec, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Samanta Kobal, Gimnazija Nova Gorica; Andrej Jus, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Igor Sviderski, Gimnazija Nova Gorica; Maja Delak, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Barbara Krajnc Avdić, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; mag. Jernej Jakelj, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Jernej Kastelec, Gimnazija Nova Gorica; Ludvik Rogan, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer; Darko Sinko, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; Vid Hajnšek, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana; dr. Tomaž Toporišič, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; dr. Klemen Dvornik, Univerza v Ljubljani, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo; dr. Rok Andres, Šentjakobsko gledališče Ljubljana; mag. Ana Čigon, magistrica umetnosti; Predanič Matjaž, Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana.

JEZIKOVNI PREGLED: Mojca Blažej Cirej

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-gledalisko-ustvarjanje_um_gf.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [260323075](#)

ISBN 978-961-03-1330-4 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 247. seji, dne 16. 10. 2025, določil učni načrt gledališko ustvarjanje za izobraževalni program umetniške gimnazije, smer gledališče in film.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspsit dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- » Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - » Ma vellaut quatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - » *Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
 - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
 - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 11

USTVARJANJE OD IDEJE DO IZVEDBE 12

RAZISKOVANJE GLEDALIŠKEGA USTVARJANJA –
OD DRAMSKEGA BESEDILA DO GLEDALIŠKIH
PUBLIKACIJ 14

Dramaturška razčlemba besedila ali teme 15

Gledališke publikacije in tiskovine..... 16

REFLEKSIJA GLEDALIŠKE UMETNOSTI..... 17

Srečanja z gledališkimi ustvarjalci 18

Ogledi uprizoritev 19

Refleksija in gledališka kritika 20

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH 21

Opredelitev predmeta..... 21

PRILOGE23

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Gledališko ustvarjanje je izbirni strokovni predmet v 3. in 4. letniku umetniške gimnazije, smer gledališče in film. Predmet dijakom omogoča celostno umetniško izkušnjo, saj povezuje teoretično razumevanje gledališča, ki ga pridobijo pri temeljnem predmetu zgodovina in teorija gledališča in filma, z ustvarjalno prakso. Omogoči jim poglobljeno raziskovanje uprizoritvenih praks, katerih sestavni deli so igra, govor, gib, zvok in glasba. Predmet gledališko ustvarjanje se navezuje tudi na pridobljeno znanje in spretnosti v okviru gledaliških in filmskih delavnic v 1. in 2. letniku (igra in govor, fotografija in film, zvok in glasba, gib, impro) ter v gledaliških delavnicah v 3. in 4. letniku (igra in govor, gib, impro, zvok in glasba, vizualna delavnica).

Namen predmeta je razvijanje sposobnosti izražanja z različnimi gledališkimi formami, ustvarjalnega mišljenja, kritične presoje in občutljivosti za umetnost. Dijaki ustvarjajo samostojne uprizoritvene prakse, od ideje do uprizoritve. Pomemben poudarek je namenjen tudi refleksiji gledališke umetnosti. S praktičnim delom in refleksijo se učijo sodelovati, prevzemati odgovornost, oblikovati samostojni umetniški izraz ter razumeti gledališče kot kompleksni družbeni, zgodovinski in estetski pojav. Ob tem razvijajo kognitivne in afektivne veščine in znanja, iščejo lastni ustvarjalni izraz ter razvijajo kritično presojo in zmožnost vrednotenja. Učne izkušnje, ki jih pridobijo, jim koristijo pri osebnotnem razvoju, razvijanju kulturne pismenosti ter krepitev ključnih kompetenc za nadaljnje izobraževanje in življenje.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet gledališko ustvarjanje temelji na miselnih procesih, ki dijake usmerjajo v razvijanje ustvarjalnega mišljenja, refleksije in kompleksnega razumevanja umetniškega izraza. Osnovno vodilo učnega procesa je postopno razvijanje sposobnosti dijakov za analitično razčlenjevanje ustvarjalnih postopkov, kritično vrednotenje gledališke umetnosti ter za oblikovanje avtentičnega umetniškega odgovora na izzive, ki jih postavljata sodobna družba in umetniški kontekst. Dijaki tako prevzemajo vloge raziskovalcev, ustvarjalcev in izvajalcev. Na ustvarjalni poti so soočeni z vprašanji, dilemami in izzivi.

Učitelj pri načrtovanju pouka izhaja iz načela raziskovalnega učenja, pri čemer dijake vodi skozi različne faze umetniškega procesa – od idejne zasnove do izvedbe – tako, da se ti v vsaki fazi srečujejo z vprašanji, dilemami in nalogami, ki zahtevajo lastno interpretacijo, iskanje rešitev in tehtanje možnosti. Na ta način se spodbuja višja raven kognitivnega delovanja, saj dijaki ne le reproducirajo naučeno, temveč povezujejo, primerjajo, utemeljujejo in vrednotijo.

Refleksija kot osrednji miselni proces pri predmetu omogoča dijakom, da ob ogledu uprizoritev, na srečanjih z ustvarjalci in pri skupinskem delu razvijajo zmožnost oblikovanja stališč, zastavljanja vprašanj in razumevanja umetnosti kot družbenega in kulturnega pojava. Pomembno vodilo je tudi postopna graditev metakognitivnih spretnosti, saj dijaki vse bolj samostojno prepoznavajo lastne ustvarjalne procese, izbire in razloge zanje ter jih znajo ubesediti in ovrednotiti.

V ospredju predmeta ni le umetniška produkcija, temveč predvsem proces razmišljanja, učenja in raziskovanja, pri čemer je ustvarjalni izdelek rezultat poglobljenega intelektualnega in čustvenega odziva na izbrano temo ali izziv. S tem se dijakom omogoča, da se učijo prevzemanja odgovornosti za svoje ideje, preizkušajo meje lastne izraznosti in razvijajo notranjo motivacijo za učenje.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pri poučevanju gledališkega ustvarjanja je potreben problemski pristop, ki temelji na načelu ustvarjalnosti. Ob tem je ključno celovito doživetje gledališkega ustvarjanja. Dijakom omogočamo različne izkušnje in stike z gledališko prakso, stremimo k obisku gledaliških predstav v živo in v celoti, omogočamo srečanja z gledališkimi ustvarjalci in stik z gledališko produkcijo. Te izkušnje jim predstavljajo izhodišče in podlago za lastno ustvarjalnost ter zavzetost pri snovanju raznolikih gledaliških form oz. uprizoritvenih zvrsti.

Smiselno je, da se pouk izvaja v sklopih dveh šolskih ur. Pričakovano je tudi povezovanje z gledališkimi in filmskimi delavnicami ter teoretičnim predmetom zgodovina in teorija gledališča in filma.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

USTVARJANJE OD IDEJE DO IZVEDBE

OBVEZNO

OPIS TEME

Gledališko ustvarjanje je ustvarjalni proces oblikovanja gledališke uprizoritve, ki vključuje različne umetniške, miselne, izrazne in tehnične dejavnosti – od začetne zamisli do izvedbe in refleksije. Gre za celostno in sodelovalno dejavnost, v kateri se prepletajo različni elementi: dramsko besedilo (ali drug izhodiščni material), igra, režija, scenografija, kostumografija, zvok, svetloba, gib, prostor in gledalec.

Tema Ustvarjanje od ideje do izvedbe je osrednji in najboljšežnejši vsebinski sklop predmeta. Temelji na projektne delu in sledi načelu poglobljenega preučevanja ustvarjalnega procesa gledališke ali gledališču sorodne uprizoritve v njenih ključnih fazah: od zasnove ideje, raziskovanja in konceptualizacije, preko snovanja, vaj in oblikovanja umetniškega izdelka, do izvedbe in končne refleksije.

Dijaki se ob tem seznanijo z različnimi sodobnimi uprizoritvenimi pristopi in razvijajo razumevanje gledališča kot kompleksnega in večplastnega ustvarjalnega procesa. Preizkušajo se v različnih vlogah – kot raziskovalci, snovalci in izvajalci umetniškega dela – ter se aktivno soočajo z izzivi, ki izhajajo iz izbranega ustvarjalnega problema ali vprašanja. Gledališko ustvarjanje spodbuja kreativnost, kritično mišljenje, empatijo in kulturno zavest – veščine, ki presegajo umetniški okvir in so pomembne za celostni razvoj posameznika.

CILJI

Dijak:

●: spoznava značilnosti izbrane uprizoritvene zvrsti;

●: prepoznavava avtentične probleme in teme kot priložnost za lastno gledališko ustvarjanje. K izbrani tematiki pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in/ali družbenega vidika;

SC (5.1.1.1 | 2.2.1.1)

●: s pomočjo različnih virov raziskuje izbrano temo in jo analizira z mislijo na uprizoritev oz. realizacijo uprizoritvene zvrsti, pri čemer pripravlja nabor rešitev zamisli;

SC (5.1.2.1)

!: v odprtem in spodbudnem učnem okolju snuje in piše besedilo ali predlogo za ustvarjalno nalogo, pri čemer svobodno izraža želje in uresničuje ustvarjalne ideje. Ob tem se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni in/ali politični ravni;

SC (1.3.4.2 | 2.4.3.1)

🟡: v skupini ali samostojno oblikuje in vadi interpretacijo ustvarjenega besedila izbrane uprizoritvene zvrsti ter razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije in izražanja zanimanja za druge;

SC (3.3.2.1)

🟡: pripravi in javno izvede izbrano uprizoritveno zvrst, ob tem uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih.

SC (1.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in navede osnovne značilnosti izbrane uprizoritvene zvrsti;
- » razišče in razčleni temo, ki jo bo predstavil z izbrano uprizoritveno zvrstjo, ter svojo odločitev utemelji;
- » določi način izvedbe in izbere uprizoritveno zvrst ter pripravi gradivo za izvedbo;
- » sodeluje pri predstavitvi idej, jih med seboj primerja in komentira ter vrednoti;
- » napiše dramsko besedilo, predlogo, scenarij, scenosled ali režijsko knjigo;
- » prevzame določeno vlogo v ustvarjalnem procesu, jo odgovorno opravi in sodeluje s soustvarjalci;
- » sodeluje v vseh fazah izvedbe ustvarjalne naloge in se proaktivno odzove na nepričakovane zaplete;
- » nastopi suvereno, zbrano in prepričljivo;
- » ovrednoti lastno delo in delo soustvarjalcev.

TERMINI

- uprizoritev ◦ dramsko besedilo ◦ predloga ◦ scenarij ◦ scenosled ◦ scenografija ◦ oblikovanje luči
- rekviziti ◦ atmosferska glasba ◦ generalka ◦ premiera ◦ mizanscena

RAZISKOVANJE GLEDALIŠKEGA USTVARJANJA – OD DRAMSKEGA BESEDILA DO GLEDALIŠKIH PUBLIKACIJ

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema raziskovanje dramskega ustvarjanja in gledaliških publikacij odpira vpogled v dve različni fazi vzpostavljanja stika z dramskim besedilom in njegovo uprizoritvijo. Ure gledališkega ustvarjanja so namenjene razčlembi dramskega besedila, ki ga dijaki uprizarjajo pri gledaliških delavnicah. Poglobijo se v študijo besedila in ga dramaturško razčlenijo. Na tej stopnji se srečajo predvsem z vsebinskim vidikom gledaliških listov. V zadnji fazi ustvarjalnega procesa pa gledališki list oz. gledališke publikacije opazujejo kot medij, ki pomembno prispeva k razumevanju predstave.

Dramaturška razčlemba je proces, ki dijakom prinaša celostno razumevanje dramskega besedila in njegovih uprizoritvenih možnosti ter razvoj analitičnih, interpretativnih in ustvarjalnih sposobnosti. Omogoča torej globlje razumevanje in pripravo na uprizoritev, ki je onkraj razumevanja literarne predloge kot tudi uprizoritvene ali igralske razčlembe, ki pripravlja dijake na odrsko uprizoritev. Z analizo preučujejo vsebinsko in oblikovno zasnovo besedila ter njegov širši kontekst, vključno s poznavanjem avtorja in njegovih sodobnikov, zgodovinskega, političnega in družbenega ozadja, ter razčlenjujejo filozofske, etične in ideološke vidike. Ob tem se dijaki učijo poglobljenega branja z razumevanjem in imaginiranjem (predstavljanjem) prebranega, kar jim pomaga pri igralski interpretaciji likov in pri sprejemanju smiselnih igralskih ter režijskih odločitev.

Uprizoritve spremljajo gledališke publikacije, kot so gledališki listi, strokovne in znanstvene revije, zborniki ter monografske publikacije. Te so ključne za razumevanje umetniških del in njihovih ustvarjalcev, saj omogočajo širši dostop do vsebine predstav in ozadij ustvarjanja. Obenem so osnova za refleksijo in kritiko uprizoritvenih umetnosti, s čimer spodbujajo umetniški dialog in strokovno rast.

DRAMATURŠKA RAZČLEMBE BESEDILA ALI TEME

CILJI

Dijak:

○ bere različna besedila, jih poglobljeno dramaturško razčlenjuje oz. analizira in kritično vrednoti;

SC (1.1.4.1)

○ razumevanje okoliščin nastanka besedila in njegove vsebine poglobi z analizo podatkov in vsebin, najdenih v različni literaturi in na spletnih portalih;

SC (4.1.1.1)

○ ob dramaturški razčlembi besedila za uprizarjanje pogloblja znanje o določeni temi, na katero se razumsko in čustveno odziva ter ob tem razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost in ustvarjalnost. Pri razčlenjevanju besedila je pozoren tudi na demokratična načela in kritično vrednoti teme z vidika trajnosti;

SC (3.1.4.1 | 2.4.1.1)

! ob raziskovanju širšega družbenega konteksta, s katerim je povezano besedilo, razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj s soustvarjalci.

SC (1.2.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» ob vodenem ali samostojnem branju ter raziskovanju različnega literarnega in spletnega gradiva izbranemu besedilu določi družbeni kontekst, ki ga obravnava, in okoliščine, v katerih je besedilo nastalo;

» v analiziranem besedilu **prepozna, določi in poimenuje njegove dramske oz. gledališke prvine** (prostor, čas, tema, zunanja zgradba, družbeno-zgodovinski kontekst, vzdušje, tempo);

» **natančno razčleni dramske like** in zna opredeliti njihove namere in pojasniti dramske situacije, v katerih se pojavijo;

» *pri branju in razčlenjevanju izbranega besedila se odziva na moralno-etične motive, se opredeli do njih in jih poveže s sodobnim družbenim dogajanjem;*

» *s pomočjo različnih gradiv analizira, primerja in razloži družbeno-zgodovinske okoliščine, v katerih je nastalo besedilo, ter pojasni pomen besedila v času njegovega nastanka in obenem v sodobnosti.*

TERMINI

◦ dramaturška razčlemba ◦ atmosfera ◦ tempo prizora ◦ dogajalni prostor ◦ dogajalni čas ◦ dramska situacija ◦ dramski prizor ◦ intenca lika ◦ klimaks

GLEDALIŠKE PUBLIKACIJE IN TISKOVINE

CILJI

Dijak:

O: v različni literaturi in publikacijah, pridobljenih v knjižnici, arhivu ali na spletu, išče podatke in vsebine o gledaliških uprizoritvah ter izboljšuje osebno strategijo iskanja;

SC (4.1.1.1)

O: raziskuje in analizira različne gledališke publikacije in tiskovine;

I: *ustvarja vsebine za lastne gledališke publikacije, ki jih tudi ureja in oblikuje, ter ob tem razvija radovednost in ustvarjalnost.*

SC (3.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» na podlagi analize gledaliških publikacij navede ključne podatke o izbrani uprizoritvi;

» analizira različne gledališke publikacije, jih komentira in med seboj primerja, vrednoti njihovo zasnovo in sporočilnost ter presodi njihov učinek na bralca;

» samostojno ustvari vsebino za različne gledališke publikacije, jih ureja in kritično ovrednoti.

TERMINI

◦ gledališki list ◦ gledališki plakat ◦ igralski dnevnik ◦ gledališki esej

REFLEKSIJA GLEDALIŠKE UMETNOSTI

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema refleksija gledališke umetnosti osvetljuje tri med seboj povezane in dopolnjujoče se vidike doživljanja gledališke umetnosti: gledanje, doživljanje in vrednotenje. Gledališče kot celostna umetnost spodbuja k razmisleku o družbenih vprašanjih, osebnih doživljanjih in estetskih oblikah izražanja, s čimer se krepi zavedanje o gledališču kot prostoru kulturnega dialoga in izražanja različnih perspektiv. Pri ogledu gledališke predstave dijak neposredno doživi izobraževalno-umetniško izkušnjo, ki mu omogoča, da se sreča z živim gledališčem in ga prepozna kot pomembno obliko umetniškega izraza ter kulturnega dialoga.

Pomemben del refleksije je tudi spoznavanje profesionalnih gledaliških ustvarjalcev in strokovnjakov, kar dijaku omogoča neposreden vpogled v gledališko prakso. Takšna srečanja razkrivajo raznovrstnost ustvarjalnih procesov ter odkrivajo, kako posamezni elementi – režija, igra, dramaturgija, scenografija, kostumografija, glasba, koreografija – prispevajo k celoviti uprizoritvi. Gledalec tako pridobi širše in poglobljeno razumevanje gledališkega dela, ki presega samo površinsko spremljanje dogajanja na odru.

Vrednotenje oziroma gledališka kritika kot del refleksije gledalca spodbuja k argumentiranemu premisleku in presoji umetniškega dela. Kritika temelji na analizi posameznih ustvarjalnih elementov ter na sposobnosti povezovanja teh v smiselno celoto. Tema tako spodbuja razvoj estetske občutljivosti, analitičnega mišljenja ter spoštovanja kompleksnosti in izrazne moči gledališke umetnosti.

SREČANJA Z GLEDALIŠKIMI USTVARJALCI

CILJI

Dijak:

O: spozna različne gledališke poklice in delo, ki ga opravljajo;

I: spozna umetniško področje gostujočega ustvarjalca in krepi zmožnost razumevanja in prevzemanja perspektive drugega;

SC (3.3.4.1)

I: pripravlja poglobljena vprašanja za gostujočega ustvarjalca in sodeluje v pogovoru z njim ter tako razvija spretnosti za učinkovito komunikacijo.

SC (5.2.4.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» navede različne gledališke poklice in predstavi njihovo delo;

» podrobneje razišče delo gostujočega ali izbranega gledališkega ustvarjalca;

» aktivno sodeluje pri gostovanju gledališkega ustvarjalca in ovrednoti pomen njegovega dela za celovito gledališko stvaritev;

» pripravi in izvede pogovor z gledališkim ustvarjalcem.

TERMINI

◦ gledališki igralec ◦ scenograf ◦ koreograf ◦ garderober ◦ rekviziter ◦ glasbeni oblikovalec ◦ umetnik ličenja ◦ režiser ◦ dramaturg ◦ operater luči ◦ scenarist ◦ lektor ◦ šepetalec ◦ korepetitor ◦ inšpicient
◦ kostumograf ◦ dramatik

OGLEDI UPRIZORITEV

CILJI

Dijak:

O: se z raziskovanjem in branjem gledaliških publikacij ter spletnih vsebin pripravlja na ogled gledališke predstave ali gledališkega dogodka;

SC (4.1.1.1)

O: spozna osnove gledališkega bontona in se vzgaja v pozornega, razumevajočega, kreativnega in kritičnega gledalca z razvitim občutkom za moralna vprašanja ter sposobnostjo, da o njih razmišlja skupaj z drugimi;

SC (1.2.2.2)

O: si ogleda predstavo, jo čustveno in razumsko doživlja ter vrednoti;

I: se po predstavi aktivno vključuje v pogovor in jo analizira ter reflektira videno, ob tem zaznava in prepozna lastno doživljanje.

SC (3.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » na podlagi analize vsebin gledaliških publikacij **pozna osnovne značilnosti predstave, ki si jo bo ogledal;**
- » se v gledališču vede kulturno, spoštljivo in v skladu z gledališkim bontonom;
- » v ogledani predstavi **prepozna, pojasni** in kritično oceni **ključne uprizoritvene elemente gledališke predstave** (npr. režijo, igro, scenografijo, koreografijo, kostumografijo ...) ter pojasni njihovo vlogo in pomen pri ustvarjanju celovite gledališke izkušnje;
- » v pogovoru po predstavi **zna izraziti svoje mnenje in opisati svoje doživljanje ter dožemanje uprizoritve.**

TERMINI

- gledališki bonton

REFLEKSIJA IN GLEDALIŠKA KRITIKA

CILJI

Dijak:

O: ob ogledu predstave spozna razliko med objektivnim opažanjem in subjektivnim doživljanjem umetnine. Ob tem intuitivno ali zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetniške izkušnje in ustvarjalnih procesov;

SC (1.3.1.1)

O: po ogledu predstave analizira videno in pripravi refleksijo ali gledališko kritiko, pri čemer se izraža z ustrezno terminologijo.

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» predstavi ključna gledališka izrazila oz. ključne uprizoritvene elemente gledališke predstave;

» opiše svoje doživljanje predstave in pojasni, kateri njeni elementi so to doživljanje izzvali;

» ovrednoti uprizoritev, ki si jo je ogledal;

» pripravi ustno refleksijo ali gledališko kritiko ter ob tem pojasni in utemelji svoja opažanja ter vrednotenje;

» zapiše refleksijo ali gledališko kritiko, pojasni in utemelji svoja opažanja ter vrednotenje.

TERMINI

- gledališka refleksija
- gledališka kritika
- argumentacija
- subjektivno doživljanje
- ovrednotenje
- objektiven opis

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

Arhar, N., Dobovšek, Z., Gombač B., Grabnar, T., Jenko, S., Peštaj, M., Ratej, I., Redjko, M., Selimović, R. A., Vevar, Š., Šinigoj, Š., Šorli, M. (ur.). (2021). *Gledališče pod drobnogledom*. SLOGI.

Aristotel. (1982). *Poetika*. Cankarjeva založba.

Artaud, A. (1994). *Gledališče in njegov dvojnik*. MGL.

Bren Cerkenik, V. (2019). *Why don't we do it in the road*. KUD Ljud.

Brook, P. (1997). *Prazen prostor*. Knjižnica MGL.

Carlson, M. (1992). *Teorija gledališča I., II., III.* MGL.

Craig, G. E. (1995). *O gledališki umetnosti*. MGL.

Čehov, M. A. (1999). *Igralska umetnost*. MGL.

Dhomme, S. (1969). *Moderno gledališče v zadnjih sto letih*. DZS.

Fisher-Lichte, E. (2008). *Estetika performativnega*. Študentska založba.

Freytag, G. (1976). *Tehnika drame*. MGL.

Gippius, S. V. (1980). *Gimnastika čutil*. MGL.

Hočevlar, M. (2020). *Prostori igre*. MGL.

Korun, M. (1997). *Režiser in Cankar*. Knjižnica MGL.

Kralj, L. (1998). *Teorija drame*. Zbirka Literarni leksikon 44. DZS.

Lehmann, H. T. (2003). *Postdramsko gledališče*. Maska.

Lukan, B. (1996). *Gledališki pojmovnik za mlade*. Aristej.

Lukan, B. (2000, 2003, 2005, 2011). *Iščemo gledališče: delovni zvezek za izbirni predmet gledališki klub za 7., 8. in 9. razred devetletne osnovne šole*. Aristej.

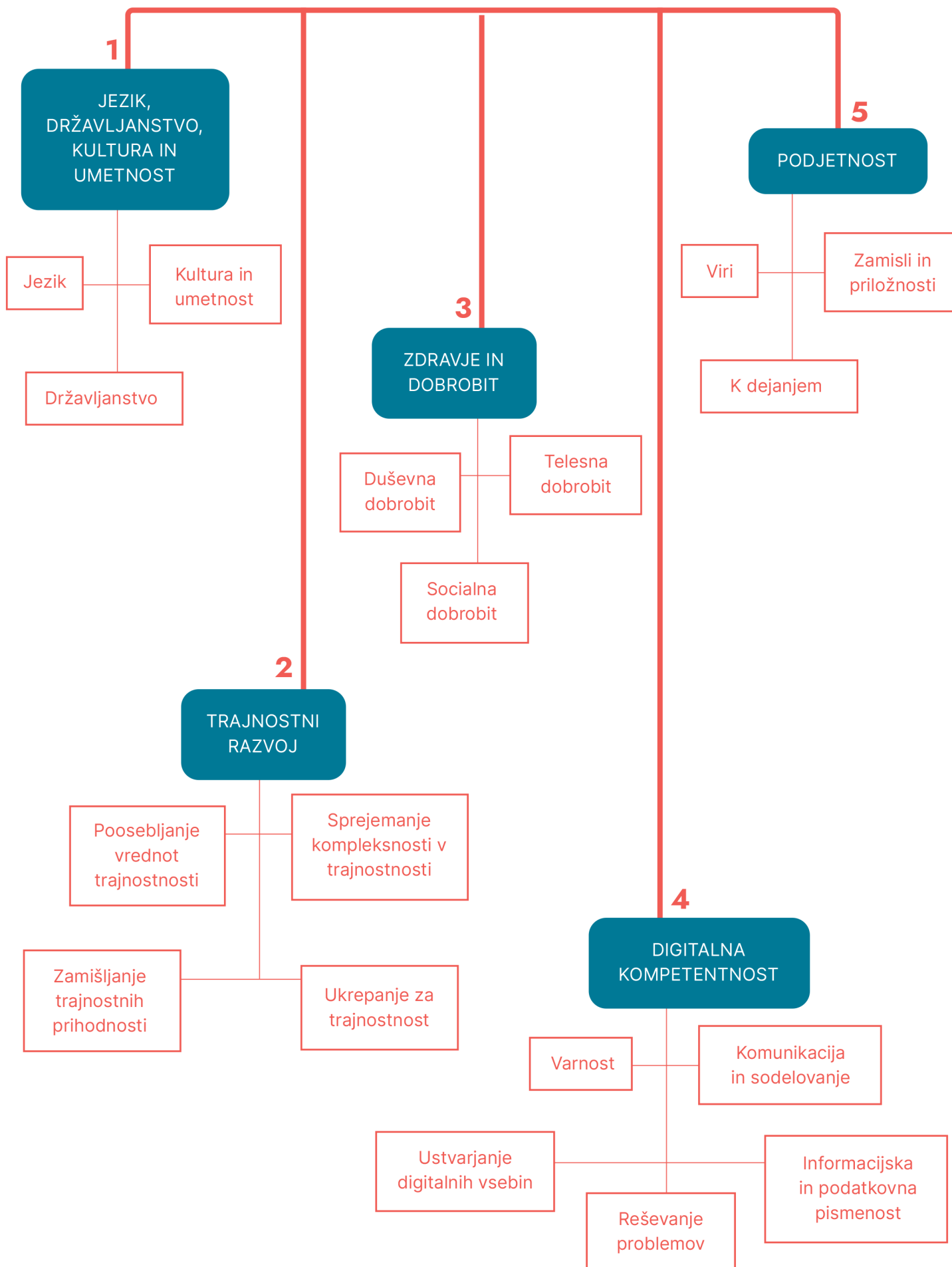
Lukan, B. (2006). Slovenska (praktična) dramaturgija in slovenska dramatika. V *Primerjalna književnost*, 29(2), 141–162.

- Lukan, B. (2023). *Tretja predstava: eseji o drami, gledališču, plesu in drugih abstrakcijah*. MGL.
- Micheli Sušec, B., Podbevšek Karer Žagar, M. ur. (2007). *Gledališki terminološki slovar*. ZRC ZASU.
- Michieli Sušec B., Lukan, B., Šorli, M. (2010). *Dinamika sprememb v slovenskem gledališču 20. stoletja*. MASKA.
- Močnik-Skušek, Z. (1980). *Gledališče kot oblika spektakelske funkcije*. DDU Univerzum.
- Orel, B. (2023). *Prekinitve s tradicijo v slovenskih uprizoritvenih umetnostih 1966–2006*. Založba Univerze v Ljubljani.
- Pavis, P. (1997). *Gledališki slovar*. MGL.
- Pavis, P. (2012). *Sodobna režija*. MGL.
- Pogorevc, P., Toporišič, T. (ur). (2008, 2021). *Drama, tekst, pisava 1 in 2*. Knjižnica MGL.
- Poniž, D. (2008). *Uvod v teorijo dramskih zvrsti*. Založba Sophia.
- Slapšak, S. (2011). *Mikra Theatrika*. MGL.
- Spolin, V. (1980). *Improvizacijske vaje*. MGL.
- Stanislavski, K. S. (1977, 1982). *Sistem 1. Sistem 2. Sistem 3*. MGL.
- Szondi, P. (2000). *Teorija sodobne drame 1880–1950*. MGL.
- Štromar Gal, M., Geč, G. (2013). *Črkolandija. Pravljica, dramsko besedilo in gledališki priročnik*. JSKD.
- Toporišič, T. (2004). *Med zapeljevanjem in sumničavostjo: razmerje med tekstom in uprizoritvijo v slovenskem gledališču druge polovice 20. stoletja*. Maska.
- Toporišič, T. (2021). *Nevarna razmerja dramatike in gledališča XX. in XXI. stoletja*. Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Toporišič, T. (2023). *Dramske pisave stoletja*. LUD literatura.
- Turner C., Behrndt, K. S. (2011). *Dramaturgija in predstava*. MGL.
- Ubersfeld, A. (2002). *Brati gledališče*. MGL.
- Udovič Medved, V. (2000). *Igra videza*. Rokus.
- Udovič Medved, V., Valič, A., Radmelič, N. (1999). *Na šolskem odru*. Rokus.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljijsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev.
	5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva.
	5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog.
	5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti.
	5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju).
	5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost).
	5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt.
	5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši.
	5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.
	5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev.
	5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje.
	5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.
	5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.